

Nowiny Raciborskie

Telefon Nr. 253

Pismo dla ludu polsko-katolickiego.

Telefon Nr. 253

»NOWINY RACIBORSKIE« z bezpłatnym dodatkiem »Gość Świąteczny« wychodzą trzy razy w tygodniu, w Poniedziałek, Środe i Piątek. Kosztują na kwartał na poczcie 1 marek 50 fen., z dostarczaniem w domu przez listowego 1 marek 74 fen. Ogłoszenia przyjmuję się za opłatą 15 fen. od jednostronnego wiersza drobnego w dziale ogłoszeń, a 60 fenigów od dwustronnego wiersza reklamowego na trzeciej stronie. Miejsce regulowania rachunku w Raciborzu. — W razie konkursu lub sądowego ścigania należyści wszelki rahat ustaje.

O pokój z Rosją.

Do naczelnego komendy austriackiej nadszedł cęściowo poprzerwany telegram liskowy następującej treści:

Nota rosyjska do narodów prowadzących wojnę.

Carskie Sioło, 28 listopada. Do narodów prowadzących wojnę! Zwycięzka rewolucja robotników i włóczęń postawiła na czele swego programu sprawę pokoju. Minal okres chwilności, odwlekanej rzady, wszystkie klasy i wszystkie partie w krajach prowadzących wojnę, aby starowczo odpowiedziały, czy wspólnie z nami chcią rozpoczęć rokowania co do natychmiastowego zawieszenia broni i ogólnego pokoju. Od odpowiedzi na to pytanie zależy, czy unikniemy strasznej kampanii zimowej z calem jej okropnościami, lub też, czy Europa ma dalej w krwi się płacić. My, rada komisarzy ludowych, zwracamy się z temi pytaniami w pierwszym rzędzie do naszych sprzymierzeńców, Francji, Anglii, Włoch, Stanów Zjednoczonych, Belgii, Serbii, Rumunii, Japonii i Chin; w obliczu ich własnych narodów i całego świata pytamy ich, czy godzą się na rozpoczęcie rokowań pokojowych. Zwracamy się do sprzymierzonych narodów, w pierwszym rzędzie do klas robotniczych z zapytaniem, czy godzą się na dalszą bezmyślną rzeź, czy chcą na ślepo zezwolić na zniwecczenie europejskiej kultury. Zadamy, aby partie robotnicze sprzymierzonych krajów natychmiast odpowiedziały, czy się godzą na rozpoczęcie rokowań pokojowych. Pokój, który proponujemy, ma być pokojem ludów; honorowym pokojem na drodze porozumienia, który zapewnia każdemu narodowi wolność gospodarczą i kulturalnego rozwoju. Rewolucja robotników i włóczęń ogłosiła już swój program pokojowy. O-

głosiliśmy tajne układy cara i burżuazyi z aliantami, oświadczyliśmy te układy za nieobowiązujące dla narodu rosyjskiego. Proponujemy zawarcie publiczne nowego traktatu ze wszystkimi narodami na podstawie porozumienia i wspólnej pracy.

Na propozycję naszą odpowiedzieli urzędowi przedstawiciele klas rządzących sprzymierzonych krajów, nie uznając rządu rad. Rząd zwycięski rewolucji obejdzie się bez uznania przez urzędową dyplomację, lecz pytamy narody, czy pozwala na to, aby reakcyjna dyplomacja uniemożliwiła rozpoczęcie przez rosyjską rewolucję usiłowania pokojowe? Odpowiedź na to pytanie (przerwa). Precz z kampanią zimową. Niech żyje pokój i braterstwo narodów! Komisarz dla spraw zewnętrznych, Trocki. Przewodniczący rady komisarzy ludowych, Bullianow-Lenin.

Nota rosyjska do neutralnych.

Do przedstawicieli krajów neutralnych wystosował rząd rosyjski zawiadomienie o wystaniu powyzszej noty do aliantów z prośbą o przedłożenie też swoim rządom oraz o podanie jej do publicznej wiadomości w poszczególnych krajach neutralnych.

Odpowiedź mocarstw centralnych.

Na otrzymaną od rządu rosyjskiego propozycję wysłał rząd austro-węgierski pod dniem 29-go listopada następującą odpowiedź:

Do rządu republiki rosyjskiej! Rząd Austro-Węgier otrzymał telegram z dnia 28. listopada, w którym rząd rosyjski oświadczał gotowość rozpoczęcia rokowań co do zawieszenia broni i ogólnego pokoju. Podanie przez rząd rosyjski tutej wytycznej co do zawieszenia broni i traktatu pokojowego, na które rząd rosyjski wyczekuje przeciwpropozycji stanowią, zdaniem rządu austro-węgierskiego, dostateczne podstawy do rozpoczęcia tych układów. Rząd Austro-Węgier oświadcza-

więc gotowość rozpoczęcia zaproponowanych przez rząd rosyjski rokowań co do natychmiastowego zawieszenia broni i ogólnego pokoju. C. k. minister spraw zagranicznych, Czernin.

Odpowiedź rządu niemieckiego dała już kanclerz Rzeszy hr. Hertling w parlamentie nie potrzeba, więc było osobno podawać rządowi rosyjskiemu.

Zawieszenie broni na frontie wschodnim.

(w.t.) Berlin, 3 grudnia. Dnia 26 listopada kazał komisarz ludowy dla spraw wojskowych i marynarki oraz wódz naczelnego armii rosyjskiej Krylenko zapisać się przez parlamentarzysty, czy niemiecki wódz naczelnny na wschodzie jest do podjęcia rokowań o zawieszenie broni. Jeszcze tego samego dnia odpowiedział wódz naczelnego na wschodzie, książę Leopold bawarski, iż gotów jest i upoważniony do rozpoczęcia z rosyjskim naczelnem dowództwem układów co do zawieszenia broni.

Następnie umówiono z parlamentarzami czasu miejscowości, gdzie się spotkać mają upoważniona komisja rosyjska z komisją strony przeciwczej. Komisja rosyjska stawiła się 2. grudnia o godz. 4.30 po południu na miejscu umówionem, aby stamtąd udąć się bezwzględnie na miejsce wyznaczone do prowadzenia rokowań. Przybyła tam 3. grudnia w południe.

(w.t.) Berlin, 3 grudnia. Dnia 1. grudnia zawarte zostało z armią rosyjską zawieszenie broni na frontie od południowego brzegu Pripyca ku południowi aż na południe od Lipy. Z dniem 2. grudnia 1917 godz. 10 wieczorem ustały w tym odcinku wszelkie kroki nieprzyjacielskie. Do wypowiedzenia zawieszenia broni wyznaczono najmniej termin 48 godzinny, przed którego upływem nie wolno rozpoczynać na nowo kroków nieprzyjacielskich.

Rosja a koalicja.

(w.t.) Petersburg, 3 grudnia. (Tel. pryw.) Trocki powiadomił dyplomatów w koalicji, iż Niemcy

BEZWIEDNA ZBRODNIA.

Powieść z angielskiego.

(27)

(Ciąg dalszy)

— A to dziwne — odezwał się pan Peters, nie patrząc na staruszkę. — Musiał to być przecież młody człowiek, a ja tymczasem, widzisz pani, zatem jestem. Głos młodych różni się najczęściej bardzo od głosu starych.

— Młodzieńcość dźwięku mowy pańskiej uderzyła mnie właśnie — odparła staruszka. — Brat lorda był jednego z nim wieku... byli bliźniakami.

— Styszałem o tem. Ależ to szczęśliwie trafio się dla jego lordowskiej mości, że brat jego umarł tak młodo.

— Szczęśliwie?... Gdybys pan znał lorda Merriona, nie powiedziałbys tego nigdy... Mnisi się zdaje, że dotychczas jeszcze nie przestał on boleć nad śmiercią pana Zygmunta... Była to strasna chwila, gdy wiadomość o tem przyszła... Ale ja zaczekałam tu gwarzyć o dawnych dziejach, a pana najniższawodnej nie zajmuje to wcale.

— Przeciwnie, pani. Wszelkie stosunki rodzinne budzą we mnie zawsze niezmiernie zajęcie.

Jeżeli pan Peters ciekawy był dowiedzieć się historii rodzin Merrionów, to usłyszał ją z najdrobniejszymi szczegółami podczas swego śniadania u pani Bruce. Głos jego musiał potrącić najczulszą strunę jej pamięci, bo mówiąc przed białostosym tym niemajomym o swojem spędzizonem tu życiu, o Merrionach bliźniactach i o wszystkim, co się m. przytrafiło, jak gdyby był dobrym, starym jej przyjacielem.

XLVIII.

Webber weszła do pokoju pani z myślą zajęta wyłącznie nowoprzybyłym.

— On już przyjechał, proszę pani.
— Kto taki?
— Ten nieznajomy... pan Peters.
— Jakże on wygląda?

Osobistość nowego rządcy budziła dziwne, niezwykłe zajęcie w lady Merrion — zajęcie, z którego ona niezdolna nawet była zdać sobie sprawy.

Odpowiedź panny Webber brzmiała dziwnie:

— Ma on biale jak mleko włosy, a głos bardzo młody... i mnie się zdaje, żem go już nigdy widział.

— Odkąd?
— Nie wiem, ale on nie jest obcy tutaj.

— Nie jest obcy?... Co chcesz przez to powiedzieć, Webber? — zapytała ze zdumieniem lady Aniela.

— To tylko, com przed chwilą wyraziła, jaśnie pani. Smiało z pełną miną podszedł naprzód do drzwi frontowych, ale przypomniałszy coś sobie, wrócił się natychmiast bez namysłu do furtki ogrodowej. Nikt z obcych nie wiedziałby przecież, że tam jest przejście, a potem...

— Coż potem?

— Gdy wszedł, znajdowałam się wówczas w bocej sieni. Powiedział naprzód, jak się nazywa i co go tu sprowadza. Jan wprowadził go, zawiadamiając, że go czekano i że jego lordowska mość rozkazał przygotować dian obiad, oraz oznajmił, że w razie gdyby zmienił swój zamiar, pani Bruce ma przygotowany dlań tutaj pokój.

— Wszystko to stało się według rozkazu — odezwała się lady Merrion. — Jak widzę, niema nic nadzwyczajnego w całej twej historii, moja Webber.

— Zaraz będzie, jaśnie pani... Pan Peters powie-

do pokój gospodyni. Zajknął się niby przy jej nazwisku, ale mnie się zdaje, że je znał jednak wybornie. Ohjawiwszy swoje życzenie, zawrócił się niezwłocznie i nie czekając, aby mu kto wskazał drogę, poszedł koriatorem do jej pokoju. Mówi, że był tu nigdy i że nigdy nie zapomina raz widzianej miejscowości.

— Sadze, Webber, że musi tu zachodzić jakas mylka i że w opowiadaniu tem własna twoje wyobraźnia największą gra rolę. O ile wiem, pan Peters przybył przed tygodniem zaledwie do Anglii, po bardzo długim za granicą pobycie.

— Nie, proszę taki pani, nie przesadziłam ani odrobine w swoim opowiadaniu i jestem jak najlepiej wiedzieć, że pani Bruce znala go także.

— Znała go?

— Tak, jaśnie pani.
— Co cię naprowadziło na te myśl?

Lady Aniela, czując instynktowo, że wzrok Webber śledził badawczo wyraz jej twarzy za pomocą odtąd w zwierciadle, spuściła głowę, aby ukryć małego rumieńca.

Webber nie dała poznąć najniższym znakom, iż spostrzegła coś kolejnego i odpierała na jej zapytanie zupełnie naturalnie na pozór.

— Pani Bruce doznała silnego wzruszenia, usłyszała jego głos. Bladła i czerwienała się naprzemiennie, nie mogąc na razie wydobyć z usi ani jednego słowa. On to zauważył i odezwał się, zemna nadzieję, iż nie przeszkadza jej w niczem, a ona powiedziała mu, że głos jego przypomina jej kogoś dobrze niegdyś znanego. On zauważył, iż zapewne niezbyt jakaś przyjaciela, a ona to potwierdziła, dodając, że mogła chubić się jego przyjaźnią, pomimo, że stał daleko od niej wyżej. Wówczas...

(Ciąg dalszy nastąpi.)

rotowe są do rozpoczęcia na wszystkich frontach ukan- dów, celem zawarcia demokratycznego porozumienia. Zapytuje się ich, czy życzą sobie brać udział w rokowa- niach, rozpoczynających się w niedziele.

Lord Lansdowne przeciw przedłużeniu wojny.

W londyńskiej „Daily Mail” ogłosili lord Lansdowne w ubiegłym tygodniu przed rozpoczęciem konferencji koalicyjnej list otwarty, w którym stwierdza, że winna ona zrewidować wspólnie cele wojny. Niektóre z nich wydadzą się dziś niedostępne, inne winny zejść na drugi plan, gdy niektóre znów, jak przywrócenie Belgii, pozostaną nienaruszalne. Nie przegramy wojny — mówi lord Lansdowne — ale przedłużając ją możemy sprowadzić upadek cywilizowanego świata. Jakaż wartość będzie miał pokój, gdy ludzi będą tak wyczerpane wojną, że nie będą zdolni reki wyciągnąć po błogosławieństwo pokoju? Moim zdaniem, jeśli mamy uniknąć katastrofy powszechnej, powinniśmy szybko zakończyć wojnę, gdyż wszystkie ludzi wciagnięte w ten odmęt nieszczęścia czują, iż ona już trwa za dugo. W Niemczech dawno już poczucie to istnieje. Niemiecka partia pokojowa doznałaby silnego wzmacnienia, gdybymy oświadczyli, że nie dążymy do zniszczenia Niemiec jako wielkiego mocarstwa, powtórnie nie narzucamy ludziom niemiecckiemu żadnej innej formy rządu na miejsce tej, która sam mieć pragnie, po trzecie, że nie dążymy do usunięcia Niemiec z ich stanowiska w handlu światowym, po czwarte, że jesteśmy gotowi wrząć z innymi mocarstwami po ukończeniu wojny zbadać sprawę wolności mówić; po piąte wreszcie, że zgadzamy się na rozstrzyganie sporów międzynarodowych na drodze pokojowej.

W Londynie wywołał list powyższy wielkie wrażenie, gdyż lord Lansdowne posiada w Anglii poważne wpływy. Lord Lansdowne piastował już dwukrotnie urząd ministra, a po usunięciu się od władzy zajął kierownicze stanowisko w obozie konserwatywnym. Nie był nigdy przyjacielem Niemców. Jak większość angielskich mężów stanu, pragną również wagi europejskiej, naturalnie po myśli koalicyjnej, a stąd uważały za słusze, aby Anglia udzieliła poparcia Francji, jako stronie słabszej.

List lorda Lansdowne nie mile dotknął angielskiego rządu, to też biuro Reutera pośpiesza z urzędukiem oświadczenie, iż lord Lansdowne wypowiedział się tylko we własnym imieniu, a list jego był dla rządu zupełną niespodzianką.

Dalej donosi biuro Reutera: Austin Chamberlain w mowie, wygłoszonej w Northampton, oświadczył, iż list lorda Lansdowne'a pojawił się wielce nie na czasie. Anglia pozostanie wierna swojemu słowu, dopóki jej sprzymierzeńcy będą spełniali swe zobowiązania. Rokowania pokojowe możliwe są wówczas dopiero, gdy Niemcy zmienią się całkowicie, albo też gdy Anglia pod względem wojskowym będzie w mo-żności dyktowania warunków pokojowych.

W O J N A .

Położenie wojenne.

(wbt.) Berlin, 1 grudnia. Po kilkawem i zupełnie nieudanym się 16 bitew we Flandrii o podstawie niemieckich łodzi podwodnych oraz po ogromnej klęsce jednolitego frontu koalicyjnego we Włoszech, sprawozdania angielskie od 20. listopada (dzień po dniu przedstawiają początkowy sukces angielski pod Cambrai jako największe zwycięstwo tej wojny na zachodzie. Telegramy ich podnoszą codziennie znaczenie zdobytego terenu wzgórz koło Bourlon i Fontaine, który przy użyciu największych mas piechoty i tanków oraz licznej konnicy, dostał się w ich ręce. Poniesione przy tem straty przewyższają jeszcze straty najkrwawszych walk we Flandrii. Podczas gdy już 24. listopada próbę przerwania frontu należało uważać jako nieudaną, obecnie w dniu 30. listopada niemieckie kontrakty wydarły Anglikom z powrotem większą część drogi okupionej terenu wzgórz. Brońiący się zacięcie nieprzyjaciela nie zdążył stawić skutecznego oporu piechocie niemieckiej, która z niezrównanym rozmaitem przypuściła szturm do zajętych przez nieprzyjaciela wzgórz. Przy silnym poparciu przez artylerię udało się na południe od Moevres odzyskać w zaciętych walkach dawniejszą pozycję i posunąć naszą linię poza szosę Arras-Cambrai. Anglii zostało wśród ciekich krwawych strat odrzucić na Grancourt, Anneux i Cantaing. Kontratak, który nastąpił od południa przeciw dokonanemu przez nieprzyjaciela wyłomowi, przerwał linię nieprzyjacielską i doprowadził do zajęcia leżących poza naszą dawną pozycją miejscowości Gonnelieu i Villers-Guislair. Stamtąd osiągnięto poprzednia naszą linię koło Vendhuile. Wśród 4000 jeńców znajduje się 140 oficerów. Lotnicy nasi brali udział w gorszych walkach z nieznanej wysokości. Ku wieczorowi usiłował dowódca angielski uzyskać coś terenu za pomocą silnego ataku przeciw Gonnelieu, przy użyciu tanków i konnicy. W zatrzymaniu nieprzyjacielskie oddziały szturmuje uderzyły nasze miażdżące ogień obrony, doprowadza-

jąc atak nieprzyjacielski do rozbicia. Po ciężkich walkach pozostały w ciągu nocy w tychże odcinkach żywy ogień artylerii. Dzień 30. listopada jest dniem chwały dla naszych wojskowników zachodnich, którzy lata już dawno niezruszony i skuteczny stawiają opór wielokrotnie przewadzając armii angielskiej i francuskiej, a obecnie ponownie dowiodły, że ozywione są zawsze świeże i nieprzepartym duchem atakowym.

We Flandrii odpaliły patrole nieprzyjacielskie, które wyruszyły na północ-zachód od Poelkapelle. Na północ-wschód od Soissons artyleria nasza ostrzeliwała skutecznie ważne cele, podczas gdy oddziały nasze atakowe koło zagrody Crotoire i na zachód od Septvaux przewiodły jeńców z rowów francuskich. Na wschód od Mozy wznowiła się przy pięknej pogodzie czynność artylerii, dochodząc do znacznej siły koło Beaumont. W wielu miejscach przewiodziono jeńców.

We Włoszech krwawiły się Włosi ponownie w bez-

skutecznych atakach przeciw Monte Pertico.

Berlin, 2 grudnia. We Flandrii wznowiły się w dniu 1. grudnia ogień artylerii koło Paschendaele i pozostały żywym także w ciągu nocy. W dniu 2. grudnia uderzyły znowu na kształt gromu na pozycje nasze od Paschendaele aż do Beclaire.

W Artois odpaliły patrole nieprzyjacielskie koło Lens, na północ od drogi Arras-Cambrai. Nocą ozywiły się ogień nieprzyjacielski na południe od Hulluch, tak samo na północ-zachód od Cambrai, na południe od drogi do Arras.

Na głównym froncie koło Cambrai toczyły się znowu zacięte walki. We wszystkich kontratakuach usiłowały nieprzyjacielskie, przy użyciu wszystkich środków bojowych, odebrać wydarły mu w dniu 30. listopada teren. Podejmowane w zwartych masach ataki tego netykko rozbily się wszędzie po walce zaciętej wśród najcięższych ofiar, ale przyniosły mu nad to straty wsi Masnieres, której posiadanie okupione zostało w pierwszych dniach walk tak bardzo wielkimi ofiarami. Na południe od Moevres, przy drodze Narodowej, wzrosły dalszych 200 jeńców i kilkanaście karabinów maszynowych, gdy ataki angielskie na zachód i na wschód od Moevres rozbily się w ogniu naszym już przed naszymi liniami.

W okolicy Gonnelieu i Villers-Guislair usiłowały nieprzyjacielskie, równie daremnie, wydrzeć nam zdobyczę dnia wczorajszego. Tutaj pchnął nawet konnice przeciw naszym liniom. Po zaciętej walce rozbily się ataki jego wszedzie. Dziesięć porozbijanych tanków znaczy drogę, gdzie rozpadły się jego ataki masowe. Kupy porozstrzelanych ludzi i koni pokrywają pole, gdzie konnica indyjska krwawiła się za Anglię. Ilosć jeńców i zdobytych wzrosła ponownie.

Na północ-wschód od Soissons wznowiły się, przy pięknej pogodzie, czynność obustronnej artylerii. Ku wieczorowi ruszyły wojska nasze w świeżym zapadzie naprzód poprzez kanał koło Anizy, zniosły nieprzyjacielską straż polną i powróciły z pewną liczbą jeńców i karabinów maszynowych.

Na reszcie frontu zachodniego pomyślne przedsięwzięcia własnych patrolek, podczas gdy na zachód od Brimont odparty został zapad oddziałów francuskich wśród znacznych dla nieprzyjaciela strat.

Sprawozdania z wieży Eiffla, opowiadające o pomyślnym w dniu 1. grudnia napadzie francuskim na St. Marie à Py, oraz o napadzie niemieckim na północ od lasu Bassee, są zmyślone.

Liczby jeńców.

Niedawno oznajmiono urzędowo ze strony niemieckiej, że liczba jeńców wojennych, zapisanych w listach obozów niemieckich, przekroczyła cyfrę 2 000 000. Według zestawienia naszych austro-węgierskich sprzymierzonych z dnia 1. listopada wynosi, jak się dowiadujemy z pewnego źródła, dla monarchii austro-węgierskiej ogólna liczba jeńców wojennych przeszło 1 000 000 osób. Nawet bez doliczenia jeńców wojennych, znajdujących się w etapie, nie wliczonych w zestawieniach niemieckich, oraz jeńców wojennych, zabranych przez Bułgarów i Turków, wynosi to jedynie dla Niemiec i Austro-Węgier liczba daleko przeszło 3 000 000 osób.

Jeżeli przypomnimy sobie przy tej okazji, że przed kilkoma dniami oznajmił lord Curzon, pełen dumy, w angielskiej Izbie Wyższej, że Anglii na wszystkich widowniach wojny zabrali ogółem dotychczas 159 000 jeńców, to nawet ślepy zobaczy, gdzie w tej wojnie trzeba szukać i gdzie znajdzie się zwycięzów.

W obronie miasta Świętych.

Szwajcarski Związek Palestyny ogłosił w „Neue Zürcher Nachrichten” odeszwę domagającą się ochronienia miejsc świętych przed zniszczeniem wojennym. Wzywa dowództwa obu stron walczących, by nie dopuściły do spustoszenia pampatek, drogich całemu chrześcijańskiemu światu.

„Serce każdego chrześcianina wzdruga się na myśl, że wszystkie świętości Chrystusowego miasta, Kościół Grobu Świętego, Coenaculum Dormitio, Getsemani, Góra Oliwna, czcigodne miejsca placu Świątyni mają stać się pastwą zniszczenia zarówno jak świętynie wszystkich wyznań chrześcijańskich, szpitale, klasztorów i instytuty dobroteczne. Czyż to, czego nawet legioni rzymskie Wespazjana oszczędzili, do nie zostało zniszczone przez Persów, Saracenów, Arabów, Osmanów, co pobożność chrześcian w ciągu wieków oddawała, ofiarą krwi i życia bronią w dwudziestym

wieku, w wieku wysokiej cywilizacji ma być ofiara w gruzu? Nie można, nie wolno dopuścić do tej haficy.

Przed jednym oznajmici — czytamy dalej — najazarszą walką cofnąć się musi, broń powstające przed Golgotą i przed Grobem Chrystusa!

Wysłuchajcie naszego błagania, wysłuchajcie naszych prośb przez cześć dla Zbawiciela, przez cześć dla dziejów chrześcijaństwa!"

Sprawozdanie niemieckie.

(wbt.) Główna kwatera, 3 grudnia. Wojna na zachodzie. Armia general-field marshalla zatrzymała następujący tronu bawarskiego Rupprechta. Po gwałtownym ogniu huraganowym przy świetle księżyca zaatakował Anglik wczoraj rano znaczonymi silami nasze pozycje pod i na północ od Paschendaele.

Turyngie i heskie wojska odrzuciły nieprzyjaciela w różnym kontraku w styczniu i wzięły 60 jeńców. Po odparciu ataków ogień osiągnął, nad wieczorem przybrał znów przejściowo poważne na sile.

Na polu walki pod Cambrai była akcja ogniowa tylko w kilku odcinkach za dnia ozywiona. Wieczorem zaatakował nieprzyjacielski po silnie wzmożonych ogniu pomiędzy Inchy a Bourlon, został jednak zacięte walce z bliska odparty.

Angielski ataki częściowe pod Vacquerie nie powiodły się, w kontraku zdobyły 9 armat i 18 karabinów maszynowych.

Liczba wziętych od 30. listopada jeńców wzrosła na 6000, zdobytych w armatach na 100.

Armia niemiecka na następny tronu. W Argentynie przewidziano z pomysłu przedsięwzięcia jeńców.

Armia general-field marszallaka księcia Albrechta wyrtemberskiego. Ozywiona nieprzyjacielska akcja w dolinie Thann i Sundgau trwa dalej.

W ostatnich trzech dniach straciły nasi przeciwnicy w walce powietrznej i przez zestrzelenie ze ziemi 27 samolotów i 2 balony na uwieże. Porucznik Mueller odniósł swoje 35, porucznik v. Bülow swoje 27. i 28., porucznik Bongartz swoje 25. i 26. zwycięstwo powietrzne.

Wojna na wschodzie. W licznych odcinkach frontu rosyjskiego zostało od dywizji do dywizji ułożone zawieszenie broni. Z jedną armią rosyjską na terenie od Przepcia aż na południe od Lipy i z kilku rosyjskimi komendantami armii zawarte zostało zawieszenie broni. Dalsze rokowania są w toku.

Front macedoński. Zadnych większych akty bojowych.

Front włoski. Nic nowego.

Pierwszy generalny kwatermistrz Ludendorff.

— Rada regencyjna do Olca sw. Rada regencyjna wysłała do Papieża pismo z zawiadomieniem o objęciu władzy w Królestwie Polskim i z prośbą o błogosławieństwo.

— Konferencja koalicyjna i sprawy polskie. Państwo Tempse w artykule wstępny z dnia 24-go listopada zajmuje się sprawą polską i zapowiada jej uregulowanie na konferencji państwa koalicyjnego, jaką się odbywa obecnie w Paryżu. Stara się określić, jakie stanowisko koalicyjnego w swoim projekcie regulacyjnym polskiej powinna zająć. Wedle niego winna naprzód uznać w zasadzie integralność polskiego państwa wedle formuły Wilhelma. Dalej powinno nastąpić — jego zdaniem — faktyczne uznanie dzisiejszego niezawisłego Królestwa Polskiego. Zaznacza też, że byłoby rzeczą niesprawiedliwą i niepolityczną utrudnić sytuację odpowiedzialnych za politykę polską ludzi, którzy ruką z okupantami, zwłaszcza wobec tego, że jest rzeczą niemożliwą udzielić im pomocy. O regencie Ostrowskim i premierze Kucharzewskim wyraża się bardzo pochlebnie. Koalicyjna powinna zazadac jedynie gwarancji niepodległości dla państwa polskiego.

Tempse uważa, że zrealizowanie projektu hr. Czerniny co do zlączenia Polski z dynastią Habsburgów, byłoby poniekad należytą pod tym względem rekomendą. Równocześnie jednak potusza projekt zwierzchnictwa papieskiego nad Królestwem Kongresowym. Po opuszczeniu militarnym Królestwa przez państwa okupacyjne, ma nastąpić polska administracja, a wreszcie samopostanowienie ludności o dalszych losach.

Artykuł Tempsa ma zapewne znaczenie polityczne. Jak widzimy, koalicyjna pragnie uznać niezawisłość Królestwa i Rady regencyjnej, czego dodat się wzbrania. Projekt oddania tego państwa pod zwierzchnictwo Papieża, ma na myśl czas trwającej wojny.

Z parlamentem i sejmem.

Na sobotnim posiedzeniu uchwalili parlament niemiecki w trzecim czynaniu przedłożenie kredytowe w wysokości 15 miliardów marek, poczem odroczył się na czas nieograniczony. Marszałek został upoważniony do zwolnienia następnego posiedzenia.

Sejm pruski obradował w sobotę nad sprawami żywiołowości i przyjął wnioski wydziału, mające na celu zabezpieczenie wyżywienia ludności. Następne posiedzenie w środę; na pożądku dziennym zmiana prawa wyborczego.

Kühlmann o położeniu.

W głównym wydziale parlamentu omawiał w piątek sekretarz stanu dla spraw zagranicznych Kühlmann szczegółowe ogólne położenie. Mówca poruszył obecne stosunki w Rosji, która zmaga się w ciężkiej walce wewnętrznej, dalej przeszedł na Włochy, Angię i Francję, gdzie wolność myśli i swoboda słowa bywa za pomocą środków brutalnych, a demokracja przekształca się powoli w dyktaturę. Przy końcu swych wywodów oświadcza mówca, iż dotychczas nie sprawdziła się pogłoska, jakoby równocześnie z Rosją także Rumunia skłonna była do roznoczenia rokowań pokojowych. Część Rumunii jest jeszcze w rękach armii rumuńskiej. Możliwe jest, iż armia prowadzi na własny rachunek jeszcze wojsko w nieprzyjacielskich częściach kraju. Gdyby Rumunia zdecydowała się do propozycji pokojowej, trzeba byłoby osobinego układu.

Wynik podatku wojennego.

Na ostatnim posiedzeniu parlamentu (w sobotę) oświadczył minister skarbu Rzeszy hr. v. Röder pomiedzy innymi, iż podatek wojenny, obliczony z opodatkowania zysków wojennych, przyniesie w roku bieżącym 5 miliardów marek. Wynik ten o wiele przewyższa wynik z roku ubiegłego. Gdy do tego doliczymy podatki bezpośrednie, to w ogólnej sumie otrzymamy 6 miliardów. Wreszcie wraz z podatkami komunalnymi oraz w poszczególnych państwaach związkowych otrzymujemy sumę 8 miliardów. Suma ta ma służyć do pokrycia wciąż rosnących procentów, na co też w zupełności wystarczy.

Podwyższenie żołdu dla żołnierzy.

Na piątkowem posiedzeniu głównego wydziału parlamentarnego domagał się jeden z mówców centralnych, wprowadzenia w życie uchwalonej przez parlament rezolucji co do podwyższenia żołdu żołnierzy oraz rent inwalidów.

Co do pierwszego punktu gen. von Oven oświadczył: Jak tylko parlament Rzeszy powziął rezolucję o podwyższeniu żołdu, natychmiast podano możliwość wprowadzenia w życie tej rezolucji. Przy podwyższeniu wynikającym z tegoż żołnierzom przekierowane podwyższenia płacy o 33% a podoficerom zaś o 20%. Pierwsza wpłata podwyższenia nastąpi na Boże Narodzenie.

Aresztowanie upornych generalów.

Londyńska »Morning Post« dowiaduje się z Petersburga: W ostatnich dniach dostarczono do twierdzy Petropawłowskiej 7-mu generalom z frontu, aresztowanym za to, że w przemowach do swych żołnierzy zajeli stanowisko wrogo względem manifestu pokojowego bolszewików.

Z wyjątkiem linii kolejowej do Kijowa wszystkie inne połączenia kolejowe Petersburga z kwaterą główną, obsadzone są przez wojska bolszewickie.

Lenin grozi bankructwem państwa.

Wedle »Daily Chronicle« oświadczył Lenin, iż ma bardzo silne środki w reku na wypadek, gdyby alianci nie chcieli ustąpić. Po prostu ogłosi bankructwo skarbu państwa rosyjskiego, a wtedy wszelkie pożyczki i zobowiązania wobec sprawozdawczych zostaną unieważnione. Nie pozostałe nam nic innego — mówił Lenin, — jak grać »vabankue« (o wszystko).

Nowi ambasadorowie rosyjscy.

Kopenhaski »Socialdemokraten« donosi: Rząd rosyjski postanowił zamianować nowymi ambasadorem w Londynie, Parzyżu i Rzymie. Na te pośredniki wyznaczeni są zwolennicy bolszewików.

Aresztowania w Rosji.

Babke rewolucji rosyjskiej, Breszko-Breszowska, podejmowana tak niedawno w pochodach triumfalnych przez Kiereńskiego, obnoszą na ręce, obrzucana kwiatami staruszki 80-latej już — aresztowano na rozkaz Lenina-Trockiego, jako wroga obecnego rosyjskiego rządu.

Wciążającego przez połtawski korytarz walki kontrrewolucji na liście przeciwrewolucjonistów znane literatu i publicyste Korolenko aresztowano w Petersburgu i domieszczono w twierdzę petropawłowską, obok cell słynnego starego rewolucjonisty Burewia.

Pragną pokój.

Dnia 29 listopada do Czerniowic przyjechał samochodem z rosyjskimi oficerami i żołnierzami, któ-

ry konferował w ciągu półtorej godziny z komendantem miejscowym. Oficerowie powitani byli serdecznie. Jeden z Rosjan wypowiedział mówiąc, w której m. in. rzekł: »Przyjaciele, pragniemy pokój!« Poczem Rosjanie powrócili na swoje stanowiska.

Ukraina przyłączyła się do bolszewików.

»Temps« dowiaduje się, iż ogłoszona niedawno temu samodzielną Ukraina przyłączyła się teraz otwarcie do bolszewików, których rząd uznaje ona jako jedynie prawowity w Rosji. To też usłuchał rząd ukraiński rozkazu demobilizacji i odesłał już przeszło 350 000 żołnierzy ukraińskiego pochodzenia w strony rodzinne.

Rząd koalicyjny w Rosji.

Korespondent petersburski »Daily Chronicle« donosi, iż rząd bolszewicki ustąpił, a w jego miejsce utworzył się rząd koalicyjny, składający się z bolszewików, socjalistów skrajnej lewicy i menszewików.

Protest ambasadów koalicyjnych.

Kierownicy ambasad państw sprzymierzonych doreczyli rosyjskiemu ministerstwu spraw zagranicznych protest przeciw złamaniu przez armię rosyjską traktatu z dnia 23 sierpnia 1914 roku, w którym sprzymierzonych nie wyłączając Rosji, uroczyste zobowiązali się nie zawierać oddzielnego pokoju, ani nie zawieszać pojedynczo operacji wojennych. Protest kończy się ostrzeżeniem, iż zerwanie traktatu przez Rosję może pociągnąć za sobą poważne skutki.

Rumunia się wycofuje.

Rumunia wysłała note do rządów Anglii, Francji i Stanów Zjednoczonych. W nocy tej wyłożono, że Rumunia, wskutek wydarzeń w Rosji, zmuszona będzie opuścić front boju lub rozpocząć rokowania z nienazywającym, o ile nie otrzyma pomocy od koalicji.

Bomby w Szwajcarii.

Gazety szwajcarskie donoszą, że w tych dniach znaleziono w pociągu na linii Zurich-Schaffhausen bomby, zawierające większość niebezpieczna mase wybuchowa, istka się iż w przewozach ognia. Panuje przypuszczenie, że chodzi tu o zamach na prawidłową komunikację pomiędzy granicą niemiecką a Zurchem.

Szpiegostwo francuskie w Szwecji.

Władze szwedzkie wpadły na trop szeroko roznaczonej bandy szpiegowskiej, która zajmowała się również zataniakiem okrętów i obrabowywaniem kurierów niemieckich. Na czele szwajcarów stali dwaj bracia Löwingowie, którzy od 3 miesięcy wydawali wszyskie depesze ambasad niemieckiej, austriackiej, bułgarskiej i tureckiej oficerom z francuską ambasadą. Löwingów aresztowano. Głównym celem szpiegostwa było dokładne porwanie szwedzkich stosunków wojskowych, do czego przekupiono kilku Szwedów.

Upór Anglii.

Wszelkie doniesienia nadchodzące z Londynu świadczą, że kierujący mężowie w Anglii obstają w dalszym ciągu przy swym uporze odnośnie do dalszego prowadzenia wojny. Podług »Times« moment, w którym można było rozpoczęć rokowanie pokojowe, dla Anglii jeszcze nie nadszedł, ani pod względem militarnym ani też psychologiczny. Ostatnio sam Chamberlain oświadczył, iż cele wojenne Anglii nie zostały dotąd osiągnięte, zaś Anglia nie może sobie w żadnym razie pozwolić na eksperyment prowadzenia wojny jak trzech dni wcześniej bez osiągnięcia zamierzonych celów. Na przeciwnie takiej upartości występuje jednak szeroka opinia w kraju, która coraz otwarcie żąda skrócenia wojny i przewieszenia pokoju.

Tajny układ z Włochami.

»Daily Chronicle« donosi z Petersburga, iż w środę ogłosili rząd rosyjski tajny traktat, zawarty między koalicją a Włochami.

Połączona wojna za neutralność.

»Politiken« stwierdza, iż głównym wynikiem narad toczących się podczas osobistego ponownego spotkania monarchów norweskiego, duńskiego i szwedzkiego jest jednoznaczne podkreślenie przez królów tych dotyczących programu neutralnego. Cała Skandynawia chce i musi za każdą cenę aż do ostateczności utrzymać dotyczącą neutralność. Co do tego nie ma najmniejszej różnicy zdania między monarchami skandynawskimi.

Konfiskata niemieckiej własności w Ameryce.

Do »Times« donoszą z Nowego Jorku, iż wartość skonfiskowanej dotychczas własności niemieckiej w Stanach Zjednoczonych wynosi przeszło miliard dolarów. Konfiskata nastąpiła z dniem 5 grudnia.

Anglia i Stany Zjednoczone największa przeszkoła pokoju.

»Aftenbladet« wyraża zdanie, iż w obecnej chwili największa przeszkoła pokoju są Anglia i Stany Zjednoczone. Jest to ponowny dowód, że państwa nie śledzą cele zaborcze i że nie chodzi im szczerze o szybkie zakończenie wojny. Francja i Włochy byłyby pod pewnymi warunkami gotowe do rozpoczęcia rokowań pokojowych, lecz muszą z powodów ekonomicznych i politycznych liczyć się z obywówia sojusznikami wyżej wspomnianymi.

Ustanie ambasady rosyjskiej w Waszyngtonie.

Z Waszyngtonu donoszą, iż urzędowo ogłoszone zostało gremialne ustanie ambasady rosyjskiej z urzędu. Fakt ten wywołał w politycznych klasach Waszyngtonu wiele wrażenia, gdyż wskazuje na to, iż rząd maksymalist w w Rosji jest góra.

Zbiórka i z daleka.

W sprawie dodatków do rent dla okaleczonych i inwalidów. Na liczne zapytania donoszą, że parlament przed kilkoma miesiącami jednorosyjska uchwała zaważyła rząd do wypłacania od 1-go października 1917 poczawy do rent inwalidzkich. Dodatków z dnia 1 kwietnia 1917 nie ma. Niestety do tej pory rząd nie zdążył opracować planu, na mocy którego albo skarb rzeszy albo kasy ubezpieczeniowe będą mogły wypłacać owe dodatki. W piątek, 30-go listopada br., w komisji budżetowej parlamentu zaprzeczyły rządowi, iż dodatki dla okaleczonych i inwalidów są już wypłacane. Ponieważ kasy rzeszy nie mogły ponosić trwałych dodatków, dla tego (na razie przynajmniej) kasy ubezpieczeniowe do wypłaty dodatków zostaną spowodowane. Potrawa czas jakaś, zanim plan zostanie dla tych wypłat ułożony. Tymczasem jednak inwalidzi, pobierający renty, którzy nie mogą zapracować sobie nic albo nie tyle, ile potrzeba, mają — o ile takich dodatków nie pobierają — podać wnioski do gminy o dodatków do rent z funduszu, dostarczanego przez skarb rzeszy na pokrycie wydatków wojennych dla ludności (Kriegswohlfahrtspflege). Nie ma to być wsparcie dla ubogich — i takiego inwalidzi nie powinni się domagać, aby nie tracić praw, np. wyborczych. — ale wyraźnie »dodatak do renty«. O ile gmina nie chciałaby płacić dodatku dla braku funduszu, należy się udać do instancji wyższej. Przypuszczać można, że rząd natychmiast wyda dla gmin odpowiednie polecenie.

Berlin, 30. listopada 1917.

Dombek,
posel do parlamentu.

— W sprawie zwolnienia z pracy robotników sezonowych z Polski piszą: Pracodawcy, chcący po ukończeniu robót w polu robotników sezonowych z Polski zwolnić i za urlopem lub na stałe do domu odesłać, powinni wpierw sami wnioskować do landrata, który udzieli pozwolenia na wyjazd i wydanie paszportu. Obcy ludzie, pisarzem zatrudnionym lub pokatnym, proszą żądać Królewskim poleceń.

— Wyznaczenie nagród za wymiotówkę przed końcem roku. Abytrzymać potrzebna dla wojska twardą paszę, koniecznie należy rozpocząć młodek owsa i oddanie go natychmiastowe, nawet kosztem innych prac gospodarczych. Kto dostarczy owsa przed 31 grudnia br. otrzyma 70 marek nagrody za pośpiech za 20 ctr., a 30 marek nagrody za dostarczenie przed 31 stycznia 1918 r. Od 1 lutego 1918 r. spada cena za 20 ctr. owsa na 270 mk., od 1-go marca na 170 marek. Gospodarze, którzy dotąd już dostarczyli owsa, otrzymają także nowo wyznaczoną nagrodę za pośpiech. Zatem gospodarze rządzą do dzieła!

— Nedoreczalne przesyki kolejowe. Coraz więcej jest takich przesyłek kolejowych, na których podczas transportu adres staje się nieczytelny, albo zupełnie ginie. Takich przesyłek nie można doreczyć adresatom, ani też zwrócić nadawcom. Dla tego zaleca się wkładanie wewnątrz paczki drugiego adresu, aby w razie zaginienia zewnętrzny adres nie mógł być odczytyany.

— Do końca lutego musi być wymiędzona wszystko zboże i strączkowe owoce, aby mieć jasny pogląd na zapasy zboża i owoców strączkowych i w miarę wymiotu oddać do tego czasu. Zostać wolno tylko te zapasy, które są potrzebne do wyczynienia własnego, do zasiewów i do żywienia bydła.

— Obłożenie aresztów skór królików, zaleca! Rzeporządceniem z dnia 1 czerwca 1917 r. obłożono aresztom wyżej wymienione skór: Od dnia 24 listopada pozwolić wyprowadzać surowców ministrem wojennego na pewne wyjątki, co do których weszło nowe rozporządzenie. Treść nowego

rozporządzenia przejrzec można w biurach landratury, policji i burmistrza.

Racibórz. Magistrat ogłasza, iż przy biciu domowem swin, ważących po nad 120 funtów, należy obowiązkowo oddać pewną ilość słońiny i to: przy świnach do 120 funtów ważących 1 funt słońiny od 120 do 140 funtów 2 funty, od 140 do 160 funtów 4 funty, od 160 do 180 funtów 5 funtów, od 180 do 200 funtów 6 funtów i t. d. Za funt słończyka lub słońiny płaci się 2 mk. Oddawać należy w składzie miesiwa Klamki w Odrzańskiej ul. 3, gdzie wypisująca zaraz należność.

Olesno. Sąd ławniczy skazał chatupnika Józefa

zeda Jendrzoła z Wachowa na 100 marek kary za to, że przy ostatnim liczeniu bydła pojął nieprawdziwe zeznania co do stanu swego bydła.

Bocianowice w pow. oleskim. Na drodze z Poliski do Bocianowic lechal wóz, a za nim drugi. Wóznicę tego ostatniego chciał wyprzedzić pierwszego i zawadził o niego osa, tak iż wóz wywrócił się w rów. Siedzący na wozie mężczyzna został na miejscu zabity. Jadąca z nim córka odniosła złamanie nogi.

Rybnik. (Obawy.) Z powodu rozporządzenia nowego w sprawie świń powstały wśród hodowców obawy, że władze obłożą świnie aresztom. Wobec tego ogłaszały władze te same prze-

stwne, abyż kto może, ma czasie i zaszczyt się przepisów, bezsze moga w dalszym ciągu hodować nierogaczne.

Krefeld. (Napad na kapłana podczas mszy św.) Weterynarz K. okazując od dłuższego czasu objawy choroby umysłowej napadł na 80-letniego księdza w kościele katolickim w miejscowości. Aniżeli uderzyli na pultem od mszału i rzucili broczącego we krwi kapłana ze stopni oltarza. Rany nie zagracają na szczegół zyciu starca.

Redaktor odpowiedzialny Józef Palędzki w Bytomiu. — Nakładem „Nowin Raciborskich” w Raciborzu. — Drukarnia „Katolika”, sp. wydawn. z ogr. odp. w Bytomiu.

Obwieszczenie.

1. Poświadczania tymczasowe 4½% przekazów skarbowych VI. pożyczki wojennej mogą od

10-go grudnia r. b. doczawszy

być wymienione na rzeczywiste akcje wraz z kuponami.

Wymiana odbywa się w „miejscu wymiany dla pożyczek wojennych” Berlin W 8, Behrenstrasse 22. Poza tem podejmują się wszystkie oddziały i filie Banku Rzeszy, mające kasę, aż do 15-go lipca 1918 r. bezpłatnego pośrednictwa przy wymianie. Po upływie tego terminu mogą być poświadczania tymczasowe wymienione tylko jeszcze bez pośrednictwa w „miejscu wymiany dla pożyczek wojennych” w Berlinie.

Poświadczania tymczasowe doreczając należy, wraz ze spisami, w które należy wpisywać jednostkowo do wysokości sum, a w tej rubryce według porządku numerów bieżących, w godzinach służbowych przed południem w powyższej wymienionych miejscach. Formularze do spisów otrzymywać można we wszystkich filiach Banku Rzeszy.

Firmy i kasy winny doreczone przez nie poświadczenie tymczasowe zaopatrzyć u góry z prawej strony numeru danego listu pożyczkowego w stempel swojej firmy.

2. Zamiana tymczasowych poświadczzeń 5% pożyczki Rzeszy VI. pożyczki wojennej odbywa się podlegając obwieszczenia w połowie zeszłego miesiąca już od

26-go listopada r. b.

w „miejscu wymiany dla pożyczek wojennych” Berlin W 8, Behrenstr. 22 poza tem we wszystkich oddziałach i filiach Banku Rzeszy, mające kasę.

Z poświadczzeń tymczasowych dla I., III., IV. i V. pożyczki wojennej jest jeszcze większa ilość nie zamieniona w właściwe akcje wraz z kuponami płatnymi już od 1 kwietnia 1915, 1. października 1916, 2. stycznia, 1. lipca i 1. października r. b. Właścicieli tychże wzywa się, w własnym interesie wyżej wymienione tymczasowe poświadczenie o ile możliwość zaraz w „miejscu wymiany dla pożyczek wojennych” Berlin W. 8, Behrenstr. 22 przedłożyć do zamiany.

Berlin, w grudniu 1917 r.

Dyrektoryum Banku Rzeszy.

Havenstein.

v. Grimm.

Oba kawowe poparcie prosi
Bernard Pitsch,
Dyrektora ORŁA — Racibórz.
Wielkie Przedmieście 31.
Telefon 282.

Zdrowie jest
największym skarbem!

Polecam wszelkie
artykuły potrzebne
do leczenia chorych.

Dla rolników za polecam
wszelkie leki, potrzebne
w gospodarstwie dla bydła,
konей, krow, świń itp.,
gdyż mam wiele laboratorium.

Oba kawowe poparcie prosi
Bernard Pitsch,
Dyrektora ORŁA — Racibórz.
Wielkie Przedmieście 31.
Telefon 282.

Kalendorz „Katolika” na rok 1918

pięknie wykonany polecamy dopóki
zapas starczy.

Cena 80 fenigów

z przesyłką 1.00 mk. za zaliczką 1.20 mk

„Nowiny Raciborskie”
Racibórz — Ratibor.

Bardzo tanio do nabycia dopóki
zapas starczy!
Poczta polska gwarancja
w wielkim wyborze!

100 imit. broni strzel. .9.75 mk.
100 kolor. strzel. .5.00 mk.
100 kolor. świecący. 6.50 mk.
100 kolor. świecący z sloc. 7.50 mk.
100 kol. artyst. kratkowy. 7.50 mk.
Wielkie mapy pocztowi, pap.
list. w teczkach, słowniki stramed.
do natychmiast bardzo tanio. Adres:
Postuchimy 254 Poznań - Post.

Bank Ludowy

spółka zapisana z nieograniczoną porteką

w Raciborzu, ul. Panieńska 16

Telefon 187. (w własnym domu) Telefon 187.

oraz filia

we Wodzisławiu, Rynek nr. 7

przyjmuje depozyty (oszczędności)

placąc od nich 2 do 3%, procent wedle wypowiedzenia
od dnia wpłacenia;

udziela pożyczek wekslowych

przy kwartalnej odpłacie sumy 1/10 po 5 procent;

reguluje hipoteki;

dyskontuje weksle kupieckie

t. zw. prima weksle;

urządza konta bieżące

dla kupców i przemysłowców.

Z powodu ubytku urzędników przez wojnę będzie
Bank aż do końca wojny otwarty dla Publiczności
w dniu powszednie

tylko od godz. 8 rano do godz. 1 po połud.

KSIĄZECZKI
MODLITEWNE
TAJEMNICE
ROZANCA SW.

DALEJ

.. KSIAZKI ..
POWIEŚCIOWE
BIBLIOTEKA KATOLICKA
POLECAJĄ
NOWINY RACIBORSKIE

Racibórz-Ratibor.

Przy zakupie towarów
prosimy rownoważyć sk
na nasze rynki!

Na święta Bożego Narodzenia
polecamy

Kantyczki z kolędami,
Karty świąteczne i noworoczne.

„Nowiny Raciborskie”, Racibórz - Ratibor.

Polecam:
zegarki dla wojskowych,

po 2.50, 4.50, 5.00, 6.00, 7.00 m., 6 rubinów 10.00 m. aż do najdroższych.
Złote zausznice od 2.00 m. poza
Obrażki ślubne para od 1.20 m.
Załączniki niklowe, 30%, g. double
kotweski od 1.00 m. poza załączniki,
zegary scienne i regulatory.

Oskar David, zegarmistrz,
Racibórz, Odrzańska ulica 10.

Silne
kobiety i dziewczęta

przyjmują się natychmiast
- w naszych warsztatach -

Ganz & Comp. Danubius
Akt.-Ges.
Racibórz.